

Jørgen Juul Petersens prædiken langfredag

Taler

Jørgen Juul Petersen
Sognepræst

Dato

22. april 2011

Sted

Bredsten Kirke

Omstændigheder**Prædikentekster**

Esajas' Bog kapitel 53

Lidelseshistorien: Matthæusevangeliet kapitel 27, vers 31-56 eller Markusevangeliet kapitel 15, vers 20-39

Det er langfredag og vi skal igen i år høre lidelseshistorien, som den fra ældgammel tid er sat sammen af stykker fra de 4 evangelier til en evangelieharmonie, et diatessaron, som det hedder, første gang sat sammen af en der hed Tatian. Han kom oprindeligt fra Irak, i det gamle Assyrien og levede i det 2. århundrede. Vi hører lidelseshistorien - ikke for at svælge i lidelse og bestialitet, men for at høre, at sådan er livet altså også. Sådan er mennesket altså også. Der lurder en afgrundsdyb ondskab i mennesket, en tilskuermentalitet, der passivt kan se til, hvad det skal være. En jantelov. Det kan smykke selv de groveste forbrydelser med moralske motiver. For at kunne dræbe dæmoniserer vi først vort offer. Sådan blev Jesus anklaget for blasfemi, gudsbespottelse.

Vi lukker ofte øjnene for det onde, vil hellere have et positivt, optimistisk billede af virkeligheden og af mennesket, af os selv, for ikke at blive konfronteret med afmagten i rædslen. Men idyllen, skønmaleriet er netop ikke virkeligheden. Det ved vi også godt. Især i vor tid hvor alle medier daglig bringer eksempler på ondskab og grusomhed og menneskelig nedværdigelse og lidelse. Og medierne selv holder sig ikke tilbage fra at sælge ud af sandheden for højestbydende. Samtidig med at vi lukker øjnene for det onde i mennesket, i os selv, i verden, kan det onde alligevel ikke lade være med at fascinere os. Vi kan fortrænge det onde. Men vi kan også svælge i det onde. Vi dyrker det onde, blodig hævn er et yndet tema i film og kriminalhistorier. Hver søndag aften serverer sin dosis.

Hvor kommer ondskaben fra, spørger vi. Og vi har en masse forklaringer parat. Fanatisme, fattigdom, undertrykkelse, fremmedhad, kedsomhed, hævn, misundelse, mangel på anerkendelse. Roden til ondskaben ligger i ydre forhold,

samfundsforholdene, mangel på værdier og normer, nogle siger, i generne siger andre – nogle nævner sågar religionerne især de monoteistiske og kan med god ret henvise til blodbadet efter det med Moses og guldkalven. Andre tror, at ondskaben skyldes uvidenhed. De tror ondskaben kan tales til fornuft med undervisning eller helbredes med medicin og samtaleterapi.

Ondets rod ligger i mennesket selv uden at vi nøjagtig kan sige hvor, hvilke hjernevindinger, hvilke gener. Ondskaben lurer i mennesket – men ikke kun der. Der er også en ondskab og en lidelse vi mennesker ikke har ansvaret for. Der har sit ophav i den gud vi ikke fatter, der har skabt og styrer det hele, der gør levende men også dræber med naturkatastrofer, hungersnød, jordskælv, tørke, sygdomme. Den gud vi forsøger at aftvinge et svar på spørgsmålet: hvorfor? Hvorfor er der ondskab og lidelse, der rammer i flæng, rammer uskyldige. Som om det skulle være værre end hvis de kun ramte skyldige!

Lidelseshistorien er en vaccination imod naivitet og dyrkelse af idyl. Men den må aldrig ende med at fratage os livsmodet og lysten til at leve og lave om på tingene, så godt vi kan. Meningen må være, at vi skal se virkeligheden i øjnene – og også ondskaben, ikke flygte fra den. Anerkende at den er der, skyggen, men også forsage den. Vi forsøger djævelen og alle hans gerninger og alt hans væsen. Kun på den måde blir troen myndig og ansvarlig.

I en barnlig idyl er der ikke plads til nogen myndig og voksen tro. For troen er altid udfordret - udfordret af ondskab, af tomhed, af sorg og vrede, udfordret til at tage ofrenes parti. Hvad I har gjort imod en af disse mindste, har I gjort imod mig. Ingen er nu alene med sin lidelse. Der er én der står ved siden af, der selv kender til lidelse og gudsforladthed og rækker os sin hånd for at vi ikke skal gå til på sorgens dag, som det hedder, men få styrke til at bære vort eget kors.

Troen forudsætter realisme og medfølelse med andre, der lider – og medansvar. Hos Kingo står der: Og når på din dom jeg grunder, ser jeg og mit segl derunder. Jeg er medansvarlig for det onde, så langt min indflydelse rækker – ofte længere end jeg tror og vil vide af. Skylden skal ikke skydes over på de andre. Vi må påtage os skyld, for at kunne høre tilgivelsen. Jeg er ansvarlig for det onde - kan ikke bare moralsk dæmonisere de andre: masseorderne, men må være solidarisk - i menneskehedens fællesskab af syndere, medskyldige og medansvarlige - det er hovedord i kristendommen. Og når på din dom jeg grunder, ser jeg og mit segl derunder. Ord med modhager i vort i øvrigt

moderne skyldskyende samfund med alle forklaringerne.

Påskens budskab er, at vi her hører offeret for uretten og ondskaben tilgive mennesket. Gud blir selv offer for ondskaben og blir derved i stand til at give os den fulde tilgivelse og oprejse ofrene. Gud viser sig i forladtheden. Vi må kunne se forladtheden i øjnene for at møde Gud, for det er i afmagten, at guds kraft viser sig.

Lidelsen er ikke det sidste. Opstandelsen er pagtspantet på at vi ikke længere er dødens bytte, men er fri, sat over i Kristi rige. Kristus er ikke kun den lidende korsfæstede, nederlagets mand, men helten, der har besejret synden og døden. Derfor tænder vi lys på altret til sidst, vi der har fået korstegnet på vor pande, Kainsmærket.

Som optakt har vi hørt teksten fra Jesaja om Herrens uretfærdigt lidende tjener, denne mærkelige tekst, der 5-600 år før Jesu fødsel på en overraskende måde forudgriber hans skæbne, skaber et helt nyt gudsbillede i menneskehedens historie: billedet af en gud der bøjer sig ned, gir afkald på sin magt og hævn og fremtræder i ringhed, lider for andre.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Første tekstrække, Langfredag, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jorgen-juul-petersens-praediken-langfredag>